

Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab.

Biologiske Meddelelser. **XIII**, 12.

TRÆK AF
SPÆTTERNES BIOLOGI

AF

AD. S. JENSEN

KØBENHAVN

LEVIN & MUNKSGAARD

EJNAR MUNKSGAARD

1937

Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab udgiver følgende
Publikationer:

Oversigt over Det Kgl. Danske Videnskabernes
Selskabs Virksomhed,
Historisk-filologiske Meddelelser,
Filosofiske Meddelelser,
Archæologisk-kunsthistoriske Meddelelser,
Mathematisk-fysiske Meddelelser,
Biologiske Meddelelser,
Skrifter, historisk og filosofisk Afdeling,
Skrifter, naturvidenskabelig og matematisk Afdeling.

Selskabets Kommissionær er *Levin & Munksgaard*, Nørre-
gade 6, København.

Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab.

Biologiske Meddelelser. **XIII**, 12.

TRÆK AF
SPÆTTERNES BIOLOGI

AF

AD. S. JENSEN

KØBENHAVN

LEVIN & MUNKSGAARD

EJNAR MUNKSGAARD

1937

Printed in Denmark.
Bianco Lunos Bogtrykkeri A/S.

Denne lille Afhandling er udarbejdet paa Grundlag af nogle Iagttagelser, som jeg har haft Lejlighed til at anstille i Naturen, og hvorved jeg har kunnet gaa visse Angivelser i Litteraturen kritisk efter.

I Aaret 1894 offentliggjorde Professor COLLETT en lille Afhandling med Titel: »Spetterne og Telegrafstolperne«¹, øjensynlig forfattet ikke paa Grundlag af egne Iagttagelser, men paa Oplysninger, som han havde indhentet hos Telegrafintendanturen.

I Afhandlingen berettes, at i Norge borer de større Spættearter, især Grønspætten (*Picus viridis*), i mindre Grad Sortspætten (*Dryocopus martius*), ofte Huller i Telegrafstolperne. Disse Huller anbringes næsten altid henimod Stolpens Top, og der kan være indtil et Dusin i hver Stolpe; en Del af Hullerne er ganske smaa, andre noget dybere, og enkelte danner ligefrem en Gang gennem Stolpen. Der gøres nærmere Rede for Forekomsten og Omfanget af denne ejendommelige Spættevirksomhed i Landets forskellige Egne. Medens nogle Distrikter synes at gaa ganske fri for Spætternes Angreb, har andre vist sig særlig udsatte. Det synes, som om enkelte Stolper eller Stolper paa visse bestemte Strækninger lokker Spætterne til. Ved

¹ Naturen, 18. Aargang, p. 154—156.

en Gaard ovenfor Mandal viste saaledes en Stolpe sig helt gennembrudt af et Hul, 10—12 cm vidt; man fyldte dette Hul med en Træprop, men det følgende Aar var ogsaa denne angrebet; Stolpen blev ombyttet med en ny, men Aaret efter fandtes ogsaa denne at være angrebet. Paa en 55 km lang Strækning fra Mandal til Kvinesdalselven fandtes ialt 24 angrebne Stolper, men disse var fordelt paa 4 Grupper, mellem hvilke alle Stolper var urørt. Imprægnering med Kobbervitriol beskyttede ikke Stolperne, ejheller Maling eller Tjæring. Saavel friske og nymalede som gamle Stolper angribes.

COLLETT afviser Tanken om, at Hullerne i Telegrafstolperne skulde være frembragt under Spætternes Søgen efter Føde eller Indretning af Rugeplads. Spætterne er for øvede i at spore Insekter til, at de skulde lade sig narre til at søge dem i tørre og præparerede Stolper, der vel aldrig regulært huser Insekter eller deres Larver. Og som Rugeplads har COLLETT heller ikke hørt Hullerne omtalt i Norge.

COLLETT kommer til den Slutning, at Spætterne bearbejder Stolperne uden anden paaviselig Hensigt end som Tidsfordriv; og kun undtagelsesvis gøres Hullerne saa store, at de kan benyttes som Hvilested eller som Tilflugtssted i Uvejr.

En ganske tilsvarende Fremstilling er langt senere givet i COLLETT'S Storværk om Norges Fugle¹.

Her i Landet henledte i 1913 Overklitfoged DAHLERUP Opmærksomheden paa², at Flagspætterne til Tider ødelæg-

¹ R. COLLETT: Norges Fugle, ved ØRJAN OLSEN, 2det Bind, 1921, p. 28—30.

² C. F. DAHLERUP: Nyanlæg af Skov i Klit. Tidsskrift for Skovvæsen, 25. Bd., Række B, 1913, p. 104.

ger Telefonstænger i Plantagerne; som et grelt Eksempel anfører han, at Telefonforbindelsen med Opsynsmanden i den vestlige Del af Skagens Plantage engang maatte afbrydes en hel Dag, fordi Telegrafvæsenet fandt det fornødent at flytte en Strækning af Linien til et for Spætteangreb mindre udsat Strøg. Desværre meddeles der intet om Angrebets Art.

I sin Forstzoologi henviser BOAS til denne Meddelelse af DAHLERUP og oplyser samtidig, at der i Landbohøjskolens Samling findes et Stykke af en jydsk Telegrafpæl, indsendt fra Statstelegraften; den er ganske ødelagt, med store Huller, det ene saa stort, at Spætten har kunnet sidde i det. Det er her i Landet den Store Flagspætte, der angriber Stængerne. Iøvrigt henviser BOAS til COLLETT's Meddelelse, der refereres ret udførligt. — Man tør formode, at BOAS har haft sine Tvivl om Rigtigheden af den af COLLETT fremsatte Mening, at Spætterne skulde bearbejde Pælene alene for Tidsfordriv, siden han sætter Udtrykket »for Tidsfordriv« i Gaaseøjne.¹

Disse kort gengivne Meddelelser om Spætter og Telegrafpæle har været mig bekendt længe; jeg har altid følt dem utilfredsstillende, men har ikke haft Lejlighed til selv at anstille Iagttagelser paa dette Felt, før jeg for kort Tid siden gjorde nogle smaa Iagttagelser, som paany bragte mig dette Problem i Erindring.

Paa en afsides Villavej i Holte fik jeg for kort Tid siden Øje paa en Mængde Rødgrankogler, som laa paa Havehækken og Fortovet under en Telefonpæl. Disse Kogler viste sig ved nærmere Eftersyn at være behandlet af Spætter paa den for disse Fugle karakteristiske Maade: Kogleskællene var ved Hug med det i Spidsen skarpe, mejsel-

¹ J. E. V. BOAS: Dansk Forstzoologi, 2. Udg., 1923, p. 148—149.

formede Næb kløvet efter Længden, saa at Spætten har kunnet faa sin lange Tunge ind til Frøene; disse bliver hængende paa Tungens yderste klæbrige og tornede Spids. Højt oppe paa Telefonpælen saas en aflang Fordybning, Vidnesbyrd om, at her havde Spætten kilet Grankoglerne ind, een efter een, og bearbejdet dem. Det er vel kendt, at Spætten ikke bearbejder Grankoglerne paa selve Træet, da dens Fødder ikke egner sig til at sidde paa Grene med. Derfor bider den Koglerne af og flyver med dem i Næbbet hen til et Træ, i hvilket den i Forvejen har hugget et Hul, saa langt og dybt, at Koglen kan presses fast deri. Fuglen hager sig nu med Kløerne fast paa Stammen under Koglen og presser sin stive Hale ind mod Træet til Støtte; i denne Stilling kan Spætten bearbejde Koglen paa den beskrevne Maade. I Haven indenfor Hækken stod nogle koglebærende Graner, hvorfra Spætten har hentet Koglerne. Ved et senere Besøg paa Stedet saa jeg en Grankogle siddende indkilet i Hullet paa Telefonpælen. I en Lund ikke langt borte fandtes Spættens Redehul i et Elmetræ.¹

Vi har altsaa her et haandgribeligt Eksempel paa, at Spætter kan benytte Telefonpæle paa samme Maade som Stammer i Skoven, og at denne deres Virksomhed efterlader tydelige Spor i Pælen i Form af anselige Huller. I vore Skove finder man hyppigt Stammer, der har Mærker efter denne Form for Spættevirksomhed — paa et og samme Træ kan der endog være flere Huller.

Hvis man vilde spørge: Hvorfor satte den paagældende Spætte ikke Koglerne fast i selve Granerne, hvorfra den tog Koglerne, men foretrak Telefonpælen, kan jeg dertil svare følgende: Jeg har gennem Aarene set Hundreder af Træer, Eg, Bøg, Birk, Røn, Pil, Skov- og Bjergfyr o. fl.,

¹ Om Spætten paa denne Lokalitet se iøvrigt Bemærkningen S. 10—11.

baade levende og udgaaede, der benyttedes af Spætter til Anbringelse af Kogler, men mellem dem ikke en eneste levende Rødgran; Grunden hertil er utvivlsomt den, at der selv fra de mindste Saar i Granens Bark i længere Tid flyder sejt, klæbende Harpiks ud, saa at Spættens Næb og Fjerklædning til stor Gene for Fuglen vilde blive indsmurt deri, hvis den gav sig til at hugge Hul i Granens Bark, satte Koglen fast deri og anbragte sig selv nedenunder for at bearbejde Koglen.

Jeg skal derefter omtale den anden Iagttagelse, jeg har gjort, idet jeg forudskikker den Oplysning, at jeg nylig er flyttet til en Villavej lige op ad Geel Skov. En Dag i Midten af Februar hørte jeg, da jeg aabnede min Gadedør, en Stor Flagspætte »tromme« og saa, at den sad oppe i Toppen af en Telefonpæl udenfor Haven. Med overordentlig hurtige, vibrerende Bevægelser med Næbbet mod Pælen frembragte den en Lyd, der nærmest kan sammenlignes med en kort Trommehvirvel, naar en Tromme røres med stor Hurtighed. Jeg nævnede denne Iagttagelse for Ornithologen, Konservator HARRY MADSEN, og han fortalte mig da, at han i de sidste 3 Aar havde set og hørt det samme paa en Villavej overfor Sorgenfri Park. Det lykkedes mig ikke at faa nogen Spætte at se paa de Telefonpæle, han havde udpeget, men derimod nok paa nogle andre Pæle paa samme Villavej. Det var ogsaa her den Store Flagspætte (*Dryobates major*), der trommede. En Gang iagttog jeg en Spætte en halv Time i Kikkerten; i smaa Sæt, forlænds og baglænds, rykkede den snart helt op til, snart lidt ned fra Stolpens Top; efter en kort Trommen saa den sig om ligesom lyttende, og efter en Pause trommede den paany; dette gentog sig flere Gange; da ingen anden Spætte svarede, fløj den omsider bort. Undertiden var det,

som om Spætten ikke var helt tilfreds med den frembragte Lyd, saa klatrede den helt til Tops og bankede med Næbbet paa den Hætte af Blik, som dækker Pælen foroven, hvorved Lyden fik en metallisk Klang.

Spætternes »Trommen« er et vel kendt Fænomen; i Almindelighed finder den Sted i Skoven, og en tør Gren tjener Fuglen til at tromme paa. Lyden er saa kraftig, at det gjalder i Skoven, og den kan høres langt bort, er derved let at kende fra den mere sindige og dæmpede Lyd, der fremkommer, naar Spætten hakker i Bark og Ved for at naa ind til Insekter og Larver. Det er paa Slutningen af Vinteren og hen paa Foraaret, man hører Spætterne »tromme«. Der kan næppe være Tvivl om, at det er et Meddelelsesmiddel særlig i Parringstiden; naar man er heldig og befinder sig et Sted mellem to i betydelig Afstand fra hinanden trommende Spætter, kan man høre, hvorledes de korresponderer og skiftes til at »røre Trommen«; og det er ikke alene Hannen, men ogsaa Hunnen, der kan tromme.

Efter disse smaa Iagttagelser gav jeg mig til at se efter i Litteraturen, om der skulde foreligge yderligere i Sagens Interesse. Jeg fandt da i det af NAUMANN med Bistand af talrige Medarbejdere udgivne mægtige Værk om Mellem-europas Fugle, i hvis 4de Bind Spætterne er behandlet¹, en udførlig Redegørelse for Spætternes Forhold til Telegrafpæle i Tyskland; ogsaa der kender man til, at den Store Flagspætte, Grønspætten og Sortspætten beskadiger Telegrafstænger; og som Følge deraf har i nogle Distrikter en Ombytning af et stort Antal Stænger vist sig nødvendig. Maaden, hvorpaa Spætterne i Tyskland behandler Stængerne, ligner meget den af COLLETT beskrevne.

¹ NAUMANN: Naturgeschichte der Vögel Mitteleuropas, neu bearbeitet. Herausgegeben von Dr. CARL R. HENNICKE. IV. Band, 1901, p. 321—22.

Ligesom COLLETT afviser Forfatteren en Teori, der gaar ud paa, at Spætterne skulde hidlokkes af den syngende Tone, som Telegraftraadene ofte frembringer, naar de sættes i Svingninger af Vinden, idet Spætterne skulde antage denne Lyd for Insekters Summen; og i den Tro, at Insekterne var inde i Pælen, skulde Spætten give sig til at hakke i den for at naa ind til dem; men, siger Forf., Spætterne er nok for kloge til, at de ikke skulde kunne adskille Telegrafstængernes Summen fra Insekters.

Der er imidlertid den væsentlige Afvigelse fra COLLETT'S Fremstilling, at efter den tyske er det netop Søgen efter Næring, der faar Spætterne til at angribe Telegrafstængerne. Thi der opholder sig ofte et stort Antal Insekter i Telegrafstængernes af Solheden frembragte lange Sprækker, samt hvor der er faldet Grene ud, eller hvor der er Huller efter Skruer. Paa saadanne Steder gaar Spætterne paa Insektjagt og udvider de forhaandenværende Huller og Revner. Endvidere lokkes Spætterne til af Flyvehuller efter Træhvepse (*Sirex*) i den Forventning, at der ogsaa er Larver af dem at finde i Pælene; da Larvernes Udvikling tager flere Aar, hænder det jo, at der findes Larver i Veddet endnu lang Tid efter, at Pælen er taget i Brug. Da det har vist sig, at ingen af de brugelige Imprægneringsmidler beskytter mod Spætteangreb, er det i Tyskland paabudt af Telegrafvæsenet, at alle Huller skal lukkes forsvarligt, inden Pælene tages i Brug.

Da jeg ikke andetsteds har set omtalt, at Insekter opholder sig paa nævnte Steder, har jeg i Skovegne undersøgt et Antal Telefonstolper og kan for saa vidt bekræfte Angivelsens Rigtighed, som ogsaa jeg har kunnet paavise Insekter og tillige andre Leddyr i dem. I Sprækker og Huller var der hyppig Myrer, desuden Edderkopper (bl. a.

Steatoda bipunctata, *Amaurobius fenestralis* og Springedderkopperne *Marptusa mucosa* og *Epiblema cingulatum*) og deres Ægspind med Unger¹. Dernæst fandtes et ikke ringe Antal Pupper af Sækspindere (*Palaeporia tubulosa* og *Fumea casta*) i deres Sække samt hyppigt og stedvis i stort Antal Larver af flere Arter Sækmøl (*Coleophora*). Endvidere Gravehvepse (*Crabro*), Guldhvepse (*Chrysis*), Snyltehvepse (2 Arter Braconider), Pupper af en Dagsommerflugl (*Thecla*), Stankelben (*Tipula*) og Mejere (*Phalangium*). Ørentviste (*Forficula*) forekom hyppig, undertiden samlede i betydeligt Antal, baade Voksne og Unger. Et Sted fandtes et enormt Antal af den 2 mm lange Springhale *Allacma fusca*, ikke alene uden paa Pælen, men ogsaa i Revner og Sprækker.

I Skovegne slaar iøvrigt mange flere forskellige Insekter og Larver sig ned udenpaa Pælene. At mange Insekter og Larver derfra søger ind i Revner og Sprækker, fremgaar yderligere af, at Rester af Hudskelettet, baade af Biller, Aarevinger, Tovinger o. s. fr. findes i Mængde i de derinde anbragte Edderkoppespind. Da Revnerne tit strækker sig dybt ind i Pælene og har en betydelig Længde, er der god Plads for Edderkopper til at spinde deres Spind derinde, og de benytter sig i udstrakt Grad af Lejligheden; undertiden kan Revnerne tillige være ret brede paa Midten, saa at man kan stikke en Lillefinger derind.

Som nævnt siges det direkte hos NAUMANN, at Spætterne udvider Pælenes Sprækker for at faa fat i de deri skjulte Insekter. Selv har jeg ikke truffet Spætten ved dette Arbejde, men nok set Revner, som øjensynlig var udvidet ved Hakning af Spættenæb. Det var saaledes Tilfældet med

¹ Det er næppe almindeligt kendt, at den Store Flagspætte tager Edderkopper; WHITERBY skriver dog i sin: »Practical Handbook of British Birds« (Vol. II, 1924, p. 42) om dens Føde: »spiders also freely taken«.

den Stolpe, som den S. 5—6 omtalte Spætte havde benyttet til Indkiling af Grankogler, og med nogle andre Stolper nær ved; disse Stolpers Revner var stedvis udvidet som ved Hug med Spættenæb, medens andre, fjernere staaende Stolper ikke viste noget tilsvarende. Jævnfør ogsaa Bemærkningen S. 13.

Endelig skal jeg omtale, at Prof. LÖNNBERG i Stockholm saa sent som i 1936 har publiceret den overraskende Nyhed, at Sortspætten i Sverige kan lave Reder i Pæle, der bærer Højspændingsledninger¹. Spætter udmejsler som bekendt selv deres Rede i en Træstamme eller en Gren; fra et rundt Indgangshul fører en kort Gang ind til et Redekammer af betydelig Dybde. Til Rede kan Sortspætten altsaa iflg. LÖNNBERG vælge Stærkstrømspæle; disse Pæle har en betydelig Tykkelse og kan afgive Plads for et rummeligt Kammer. Som Eksempel kan nævnes: I en Pæl med en Diameter af 30 cm var Indgangshullet 15 cm højt og 10 cm bredt, Kammerets Dybde var 38 cm og dets Diameter 15 cm. I en anden Pæl strakte Kammeret sig 46 cm under Indgangshullets nedre Rand. Spætten er overmaade standhaftig ved dette Arbejde; hvis den har begyndt at udmejsle et Hul, og man dækker det med et Stykke Træ, hugger Spætten igennem dette eller hugger et nyt Hul nær det første. Hvis en Jernplade nagles over et paabegyndt Hul, laver Spætten et nyt i den samme Pæl paa Siden af det første eller i kort Afstand derfra. I eet Tilfælde havde Spætten 5 Gange begyndt at hugge Huller, og lige saa mange Gange blev de beslaaet med Jernplader, og først med det sjette Hul lykkedes det Spætten at fuldføre Kammeret.

¹ EINAR LÖNNBERG: Some examples of anomalous behaviour of Woodpeckers. *Orgaan der Club van Nederlandsche Vogelkundigen*, Jaarg. 9, No. 1, Juni 1936, p. 27—31.

Det er klart, skriver LÖNNBERG, at slige Udhulinger af Pælene betyder en ikke ringe Fare for, at disse kan bryde sammen i Storm og derved foraarsage svære Forstyrrelser paa Linien. Det er uheldigvis ikke noget lokalt Fænomen, men udstrakt over en betydelig Del af Sverige, omfattende 8 Provinser imellem 56° og 62° N. B. Og helt sjældent kan det heller ikke siges at være, siden et Eftersyn i For-aaret 1935 viste, at blandt 6000 Pæle var 360, altsaa 6%, angrebet af Sortspætten. Ingen Imprægnering yder heller her tilstrækkelig Beskyttelse mod Sortspættens Angreb. Man har ogsaa forsøgt at skræmme Sortspætterne væk, men de fortsætter haardnakket deres Arbejde. Det har derfor vist sig nødvendigt at tillade at skyde saadanne Individer, der blev truffet i Færd med at angribe Pæle, der bærer Højspændingsledninger, uagtet Sortspætten, ligesom alle dens Slægtninge, er strengt fredet ved Lov.

Jeg havde ikke gjort mig nogen Forventning om, at man her i Danmark kunde faa at se noget lignende som det, LÖNNBERG har beskrevet. Stor var derfor min Overraskelse, da jeg d. 9. Juni i Aar (1937) i en Skov i Nord-sjælland (Tokkekøb Hegn) pludselig stod over for det samme Fænomen. Langs en Sti inde i Skoven findes en Række Pæle, der tidligere har baaret Traade for Telefon eller Lysledning; men nu var Traadene fjernet. En af Pælene var, som det ofte er Tilfældet, støttet af en anden, lidt skraat stillet Pæl, og heri var Spættereden bygget. Pælens Omkreds var 66 cm, dens Diameter følgelig 21 cm. Indgangshullet befandt sig i en Højde af kun 1,7 m over Jorden, dets Tværmaal var 5 cm. Kammerets Dybde fra Loft til Bund var 30 cm, dets største Diameter fra Væg til Væg 11,5 cm, men 17 cm, hvis man maalte fra Indgangshullets Yderrand til Kammerets Bagvæg; Kammeret

var følgelig paa den modsatte Side af Indgangshullet kun begrænset af en 4 cm tyk Væg.

Kammerets Dybdemaal kunde imidlertid først tages, efter at det var tømt for et anseligt Indhold bestaaende hovedsagelig af Mos, iblandet med Fuglefjer og Haar af Raadyr. Reden var altsaa oprindelig bygget af en Spætte — og der kan vel næppe være Tvivl om, at det har været den Store Flagspætte — er forladt af denne og derefter taget i Besiddelse af en anden Fugl, efter Redestoffet og Smaa-stykker af Æggeskaller at dømme en Musvit (*Parus major*), der har fyldt Kammerets Bund med Redemateriale.

Paa samme Pæl saas adskillige andre Mærker efter Spættehakning, nogle af dem ret overfladiske, andre noget dybere, kegleformet tilspidset indefter med en Dybde af indtil 4 cm, formodentlig Steder for Prøvehakning, inden Spætten har bestemt sig for det Sted paa Pælen, hvor den har fuldført det beskrevne Redekammer; nogle, af en langstrakt Form og ret dybe, saa ud til oprindelig at have været Sprækker, som Spætten havde bearbejdet og udvidet.

Hermed er denne lille Redegørelse afsluttet, og Resultatet kan sammenfattes saaledes:

Alle de Funktioner, hvortil Spætterne normalt benytter Skovens Stammer og Grene, nemlig til:

- Søgen efter Insekter
- Fastkiling af Kogler
- Trommen i Parringstiden
- Redebygning

kan Spætten henlægge til Pæle, der bærer Telefon-, Telegraf- og Stærkstrømsledninger. Der er ingen Plads for den Teori, at Spætterne skulde bearbejde Pælene for Tidsfordriv.

I Danmark er den Store Flagspætte den eneste Art Spætte, der kan siges at være ret almindelig, og selv den

kan næppe antages at gøre større Skade paa nævnte Anlæg, da den kun optræder ret faatallig her i Landet og derfor som Regel i Skovene kan finde tilstrækkeligt af Træer og Grene, der egner sig til at tilfredsstille dens Behov i de forskellige Retninger.

I samme Afhandling omtaler COLLETT, at de større Spættearter tilfredsstiller deres Trang til Virksomhed ogsaa derved, at de især i afsides Egne ikke sjældent angriber Tømmervægge paa ældre Huse eller Lader og ogsaa herved kan anrette virkelig Skade. Saaledes iagttoges ved en Gaard paa Hvaløerne en Udlade, hvori der fandtes 22 Huller, og paa en anden nærliggende Gaard 8 Huller, alle hakkede af Sortspætten. Enkelte af Hullerne var saa store, at Fuglen kunde faa Plads indenfor, og den iagttoges ofte siddende her og titte ud. Den samme Fremstilling findes gentaget i COLLETT'S Værk om Norges Fugle (2. Bd., 1921, p. 29—30).

Ogsaa denne Skildring er gaaet over i BOAS' Forstzoologi (p. 149), med den Tilføjelse, at her fra Landet har man intet erfaret i den Retning — ikke saa mærkeligt, da Sortspætten er en sjælden Fugl hos os.

Denne Form for Sortspættens »Trang til Virksomhed« finder imidlertid sin naturlige Forklaring gennem en Meddelelse af den udmærkede Naturiagttager GÖSTA KIHLEN, som er offentliggjort i JÄGERSKIÖLD og KOLTHOFF'S Værk om Nordens Fugle.¹ I al sin Korthed giver KIHLEN'S Beretning saa anskueligt og klart et Billede af Spættens Arbejde og Hensigten dermed, at jeg vil citere den ordret:

»Ej sällan skaffar sig spillkråkan² en vinterbostad i

¹ L. A. JÄGERSKIÖLD och GUSTAF KOLTHOFF: Nordens Fåglar (p. 122—23). Andra Upplagen. Stockholm 1926.

² Det svenske Navn for Sortspætten.

torpstugor och mindre hus, som ligga i skogen, hon hackar då ett hål på väggen och tillbringar natten på vinden. Om ett sådant hål spikas igen, hugger hon ett nytt bredvid. I Värmland ser man ofta skogsstugor, vilkas gavlar visa hål vid hål, de flesta täckta av påspikade brädlappar. Får spillkråkan behålla sitt första hål i fred, så hackar hon intet nytt. Hon lämnar sin tillflykt i ljusningen och kommer regelbundet åter i skymningen.«

Sædvanligvis tilbringer Spætterne Natten i et Hul i et Træ eller i en Hule, som de selv udmejsler i en Træstamme. Men under særlige Forhold skaffer Spætterne sig altsaa »Tag over Hovedet« paa Lofter, i Udhuse og lignende Steder, naar de kan skaffe sig Adgang dertil ved at hugge Hul i en Trævæg. Der er heller ikke i dette Forhold nogen som helst Anledning til at se et Udslag af »Trang til Virksomhed«.

I Bindet om Fuglene i det nye zoologiske Samleværk skriver Prof. STRESEMANN om den Store Flagspætte: »Der grosse Buntspecht (*Dryobates major*) frisst keine Ameisen«.¹

Da jeg læste dette, kom jeg til at tænke paa en Oplevelse, jeg havde d. 16. Juni 1935 i Gribskov i Nordsjælland: Paa ret nært Hold saa jeg den Store Flagspætte arbejde ivrigt i en Myretue, rodende og hakkende og øjensynlig gørende sig til Gode med Beboerne. Da Spætten nogen Tid efter, rimeligvis foruroliget ved min Nærhed, forlod Tuen, saa jeg, at der var rømmet slemt op i den; Myrerne løb forvildede hid og did, og der laa Masser af Larver strøet om i Ruinerne af Tuen. En hjembragt Prøve viste, at det var den gule Myre (*Lasius flavus*).

¹ E. STRESEMANN: Aves, i: Handbuch der Zoologie, VII², 1934, p. 457.

STRESEMANN er ikke den eneste, der bestrider, at den Store Flagspætte tager Myrer. Saaledes skriver YARRELL: »It is rarely seen on the ground, for it does not make ants its prey«. ¹ Og hos NAUMANN læser man følgende: (l. c. p. 286): »Er lebt von allerlei Insekten deren Eiern, Larven und Puppen . . . , aber nicht von Ameisen und Ameisenpuppen.« I en Anmærkning under Teksten bemærkes dog, at en Iagttagelse af WERNER og LEVERKÜHN strider herimod, idet de i en i Juni Maaned ved Kiel nedlagt Stor Flagspætte fandt Hals og Svælg propfuld af Myrer. Ogsaa COLLETT (l. c. 1921, p. 11) meddeler, at flere af ham undersøgte Store Flagspætter havde Myrer i Tarmkanalen.

De nævnte Analyser af Fordøjelseskanalens Indhold hos den Store Flagspætte og min direkte Iagttagelse af dens Plyndring af en Myretue maa være tilstrækkelige Beviser for, at Paastanden om, at denne Spætte ikke efterstræber Myrer, er uholdbar.

---

¹ W. YARRELL: A History of British Birds, Vol. II, 1876—82, p. 471.

BIOLOGISKE MEDDELELSER

UDGIVNE AF

DET KGL. DANSKE VIDENSKABERNES SELSKAB

BIND XI (KR. 23,50):

Kr. ø.

1. ASMUSSEN, ERLING und LINDHARD, J.: Potentialschwankungen bei direkter Reizung von motorischen Endplatten. 1933 . . . . . 1.50
2. LIND, J. Studies on the geographical distribution of arctic circumpolar Micromycetes. 1934 . . . . . 4.50
3. BOAS, J. E. V.: Über die verwandtschaftliche Stellung der Gattung *Antilocapra* und der Giraffiden zu den übrigen Wiederkäuern. Mit 3 Tafeln. 1934 . . . . . 2.40
4. O. HAGERUP: Zur Abstammung einiger Angiospermen durch *Gnetales* und *Coniferæ*. 1934 . . . . . 3.20
5. JENSEN, AD. S.: The Sacred Animal of the God Set. 1934 . . . . . 1.00
6. BØRGESEN, F.: Some Marine Algæ from the northern part of the Arabian Sea with remarks on their geographical distribution. With 2 Plates. 1934 . . . . . 3.50
7. MORTENSEN, TH. et KOLDERUP ROSENVINGE, L.: Sur une Algue Cyanophycée, *Dactylococcopsis Echini* n. sp., parasite dans un Oursin. 1934 . . . . . 0.70
8. GABRIELSEN, E. K. und LARSEN, POUL: Über den Kohlenstoffhaushalt der terrestrischen Halophyten. 1935 . . . . . 2.20
9. HAGERUP, O.: Zur Periodizität im Laubwechsel der Moose. Mit 4 Tafeln. 1935 . . . . . 4.50

Bind XII (KR. 23,55):

1. JESSEN, KNUD: The Composition of the Forests in Northern Europe in Epipalæolithic Time. With the assistance of H. JOHANSEN. With 3 Plates. 1935 . . . . . 3.75
2. BØRGESEN, F.: A list of Marine Algæ from Bombay. With 10 Plates. 1935 . . . . . 4.25
3. KRABBE, KNUD H.: Recherches embryologiques sur les organes pariétaux chez certains reptiles. Avec 19 planches. 1935 . . . . . 7.00
4. NIELSEN, NIELS: Eine Methode zur exakten Sedimentationsmessung. Studien über die Marschbildung auf der Halbinsel Skalling. Mit 16 Tafeln. 1935 . . . . . 5.50
5. BØRGESEN, F. and FRÉMY, P.: Marine Algæ from the Canary Islands especially from Teneriffe and Gran Canaria. IV. Cyanophyceæ. 1936 . . . . . 1.80
6. SCHMIDT, S., OERSKOV, J. et STEENBERG, ELSE: Immunisation active contre la peste aviaire. Avec 1 planche. 1936 . . . . . 1.25

Bind XIII (under Pressen):

1. BOYSEN JENSEN, P.: Über die Verteilung des Wuchsstoffes in Keimstengeln und Wurzeln während der phototropischen und geotropischen Krümmung. 1936 . . . . . 1.50

	Kr. Ø.
2. FRIDERICIA, LOUIS SIGURD and GUDJÓNSSON, SKULI V.: The Effect of Vitamin A Deficiency on the Rate of Growth of the Incisors of Albino Rats. 1936	1.00
3. JENSEN, AD. S.: Den kinesiske Uldhaandskrabbe (<i>Eriocheir sinensis</i> M-Edw.) i Danmark. Med 3 Tavler. Deutsche Zusammenfassung. 1936	1.50
4. KROGH, AUGUST and SPÄRCK, R.: On a new Bottom-Sampler for Investigation of the Micro Fauna of the Sea Bottom with Remarks on the Quantity and Significance of the Benthonic Micro Fauna. 1936	0.75
5. SPÄRCK, R.: On the Relation between Metabolism and Temperature in some Marine Lamellibranches, and its Zoogeographical Significance. 1936	1.50
6. HAGERUP, O.: Zur Abstammung einiger Angiospermen durch <i>Gnetales</i> und <i>Coniferae</i> . II. <i>Centrospermae</i> . 1936	3.00
7. HEMMINGSEN, AXEL M. and KRARUP, NIELS B.: Rhythmic Diurnal Variations in the Oestrous Phenomena of the Rat and their susceptibility to light and dark. 1937	3.00
8. HEMMINGSEN, AXEL M. and KRARUP, NIELS B.: The production of Mating Instincts in the Rat with chemically well-defined Oestrogenic Compounds. 1937	0.50
9. CHIEVITZ, O. and HEVESY, G.: Studies on the Metabolism of Phosphorus in animals. 1937	1.25
10. MORTENSEN, TH.: Some Echinoderm Remains from the Jurassic of Württemberg. With 4 Plates. 1937	2.50
11. BERG, KAJ: Contributions to the Biology of <i>Corethra</i> Meigen (<i>Chaoborus</i> Lichtenstein). 1937	4.50
12. JENSEN, AD. S.: Træk af Spætternes Biologi. 1937	0.50